

νά μὴ μένουνε ἄνθρωποι ἐκεῖ, σὰ νᾶναι ἔρημα. Κι' ὅμως
κι' αὐτὰ ποιὸς ξέρεῖ τί βάσανα κρύβουν, τί καῦμούς!...

Τὸ καράβι ὅλο κι' ἔτριξε πένθιμα. Στὰ ξάρτια του ὁ
ἀέρας ἐσφύριζε, ἐσφύριζε σὰ νὰ μοιρολόγαγε. Ὁ οὐρανὸς
ψηλὰ πού ὅλο κι' ἐσκοτείδιαζε, ἡ θάλασσα γύρω ἡ θολή ἡ
πολυτάραχη, ὅλα ἔδειχναν τὴν ὥρα κείνη μιὰ τέτοια δύναμη,
ἀλλὰ καὶ μιὰ θλίψη ἀνίκητη!

Χ. ΛΑΓΟΠΑΤΗΣ

ΤΟ ΦΩΣ

Ἔβγα στὸ φῶς τὸ ξανθὸ τῆς μέρας καὶ λούσου μὲς στὲς
χρυσὲς τοῦ ἡλίου ἀκτῖνες, ἄνθρωπε ποτισμένε μὲ μαῦρα
φαρμάκια.

Ἔβγα στὸ φῶς τὸ ἄπλετο κι' ἀκαταμέτρητο.

Ἔβγα στὴν ἔκταση τὴν ἀπέραντη κι' ἐλεύθερη.

Γιατὶ μέσα στὲς φλέβες σου καὶ ἀρτηρίες σου δὲν ρέει μό-
νο ζωὴ ἀλλὰ καὶ θάνατος.

.....

Ἀπὸ τὴν αὐγὴ τῆς ἀνθρώπινης σκέψης, στὸ αἷμα τῶν
προγόνων σου εἰσεχώρησε καὶ τὸ δηλητήριό. Τὸ αἷμα των
ἐπάγωσε κάποτε ἀπὸ φόβο ὅταν βγαίνοντας ἀπὸ τὴν ἀσκε-
ψία τοῦ κτήνους ἀρχίζαν νὰ γνωρίζουν τὲς ἀπογοητεύσεις
μιᾶς περαστικῆς κι ἀφιμένης στὴν τύχη, ζωῆς. Στὸ πάγωμα
αὐτὸ τὸ δηλητήριό τοῦ πρώτου φόβου, βρῆκε καιρὸ ν' ἀπο-
κρυσταλλωθεῖ. Μὴν ἔχοντας ἀκόμη κατακτήσει τὸν κόσμο,
ἄνθρωπε, φοβήθηκες τὸν κόσμο. Τ' ἀστέρια ἐτρεμούλιαζαν
ἄστατα ἀπὸ πάνω σου καὶ μέσα σὲ κινδύνους, κοπαδικὰ
περνοῦσε ἡ ζωὴ. Μὲ τὸν ἐρχομὸ τῆς νύχτας ἡ σκιὰς ἀπλό-
νονταν γιγάντιες καὶ τρομακτικὲς πάνω στὴ γῆ κι αἰφνίδια
ρίγη ἔκαναν νὰ ὀρθώνεται τὸ τρίχωμα τῶν ζώων. Ἀφιναν
τότε γρυλισμοὺς ἀνησυχίας. Ἡ διαρκὴς ἀπειλὴ τῆς ἐμφάνι-
σης κάποιου ἐχθροῦ—γνωστοῦ ἢ ἄγνωστου—διατηροῦσε
τὸν ἄνθρωπο σὲ μιὰ κατάστασι ἀγρίας ἔξαψης καὶ περιπλα-
νῶνταν γυρεύοντας τὲς πιὸ ἀπόκρυφες σπηλιὰς καὶ τὰ φυλ-
λώματα τὰ πιὸ πυκνά.

Ὁ ἄνθρωπος εἶδε τότε τὸν ἑαυτό του, πολὺ μικρό, πολὺ
ἀνίσχυρο, πολὺ ἔρημο.

Ὡσὰν νὰ μὴν ἀρκοῦσε τὸ δηλητήριό αὐτὸ τοῦ πρώτου
φόβου, ὧ ἄνθρωπε, καὶ ἓνα νέο δηλητήριό χύθηκε ἀργό-

τερα μέσα στο αίμα σου· τοῦ φόβου τοῦ πέραν τῆς ζωῆς.

Ὁ ἄνθρωπος ἀγνοώντας πὼς πλάσθηκε ἀπ' τὰ σκληρὰ χέρια τῆς φύσης γιὰ ἐποῦτο τὸν κόσμο, ὄνειρευθὴ μὲς στὴν πλανεμένη φαντασία του μιὰν ἄλλη ὑπαρξι—μετὰ θάνατο. Ἐσύγχισε τὸ ὄνειρο μὲ τὴ ζωὴ κι ἐξέλαβε τὰ φαντάσματα ποὺ ἔβλεπε στὸν ὕπνο του γιὰ στερεὲς ὑποστάσεις. Ἡ σάρκα ἀπὸ τότε μὲ τὴν ἀνησυχία τοῦ θανάτου, ἔχασε ὀλίγο κατ' ὀλίγο, τὴ σεντεφένια τῆς λάμψη καὶ ἐπῆρε τὴν ὠχράδα κεριοῦ.

Τὸ τρίτο δηλητήριο, γέννημα τοῦ προηγουμένου, ἦλθε μὲ τὴ σειρά του· ὁ φόβος τῆς δράσης, ἡ ἀνησυχία τῆς ζωῆς. Γιατὶ σὲ ἀνέθρεψαν γιὰ πολὺ, ἄνθρωπε, μὲ τὴν ἰδέα τοῦ προορισμοῦ σου γιὰ ἓναν ἄλλο κόσμο καὶ σὲ δίδαξαν τὸ μῖσος τῆς μέρας καὶ τὴ θλίψη ἀρετῆ.

Ἐπίστεψες ἀκόμη πὼς τόσο πιὸ τέλειος γίνεται κανεὶς ὅσο πιότερο πλησιάζει τὴν ἀπάθεια καὶ τὴν ἀδράνεια τοῦ φακίρη. Κι ἀσκήτεψες τὴ σάρκα σου, κι ἀπεχαύνωσες τὲς πνευματικὲς σου ἰδιότητες, κι ἐστείρεψες κι ἀπέκοψες τὲς φυσικὲς σου ὁρμὲς κι ἐνέργειες. Κι ἀφαίμαξες τὸν ἑαυτό σου.

Σοῦ χρειάζεται σήμερα, μιὰ ἔντονη, πολὺ ἔντονη κυκλοφορία, γιὰ ν' ἀποβάλλεις τὰ διάφορα δηλητήρια ποὺ σὲ σταματοῦν καὶ σὲ καρφώνουν στὴ γῆ.

Ἐβγα στοὺς φῶς ἄνθρωπε, ποὺ ἔγινες ἀπὸ τὸ φῶς καὶ γιὰ τὸ φῶς.

Ἐβγα στὸν χῶρο, στὴ μεγάλη παλαιίστρα, ἄνθρωπε ποὺ ἔγινες γιὰ τὸν χῶρο καὶ γιὰ τὴν πάλη.

Ὅλο δρᾷσι. Ἡ μιὰ σου δρᾷσι νὰ σὲ ξεκουράζει ἀπὸ τὴν ἄλλη κι ἡ ἀνάπαυσί σου αὐτὴ ὁ ὕπνος σου νὰ εἶναι μιὰ δρᾷσι συμπληρωματικὴ κι ἀνορθωτικὴ κάθε προηγουμένης. Τὸ πᾶν μέσα σου νὰ κινεῖται, νὰ δρᾷ, ν' ἀνανεώνεται γιὰ νὰ ξοδευθεῖ ἔξω, γιὰ νάχει τὴν ἐπίδρασί του στὸν ἔξω κόσμο.

Νὰ μοιράζης τὴν ἐργασία σου, ἄνθρωπε. Καὶ νὰ διαλέγει ὁ καθένας τὸ ἔργο γιὰ τὸ ὁποῖο ἡ ἰδιότητες καὶ δυνάμεις του τὸν προδιέθεσαν καλύτερα. Χωρὶς ποτὲ νὰ ξεχνᾷ κανεὶς πὼς ὅλοι ἔγιναν τελειοτικὰ γιὰ ἓνα ἔργο : τὴν πραγματοποίησι τοῦ ἑαυτοῦ των καὶ πὼς ὁ τελικὸς σκοπὸς τῆς δράσης μας εἶναι ἡ χαρὰ μέσα ἀπ' αὐτὴ τὴν πραγματοποίησι.

Ζήσετε ζητώντας τὸν χῶρο, τὸν φωτισμένο χῶρο ἀπὸ τὲς λαμπρὲς ἡλιακὲς ἀκτῖνες· μὴ ζητήσετε τὰ μισόφωτα καὶ τὰ σκοτάδια.

Μὴ δυσπιστεῖτε πρὸς τὸ ἄγνὸ φῶς τῆς ἡμέρας.

Μὴ δυσπιστεῖτε πρὸς τοὺς ἀνοιχτοὺς ὀρίζοντες πού
βλέπετε μπροστά σας. Ὅλοι εἶναι δικοί σας.

Στραφεῖτε πρὸς τὴ Γῆ. Μελετήσετε τὴ γονιμότητά της.
Σκύψετε ἐπάνω της. Ἀμέλξτε τὴν κόκκινη ἀγελάδα.

ΤΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΤΗΣ ΖΩΗΣ

Θέλω τὸ ἄσμα μου πρὸς τὸ Πᾶν, ἄσμα εὐγνωμοσύνης.

Σὲ ὕμνῳ Φύση, γενέτειρά τῶν πάντων, γενέτειρά τῆς
ζωῆς, γενέτειρά μου.

Σοῦ ὑπεσχέθηκα ἓνα ἄσμα χαρᾶς, ἄσμα εὐγνωμοσύ-
νης, ἂν τὰ πικρά σου βότανα μποροῦσαν νὰ θεραπεύσουν
τὴν βαθειὰ πληγὴ μου, κι ἂν ἡ κρυφὴ σου δυνάμεις μπο-
ροῦσαν νὰ μὲ πλάσσουν μιὰ φορὰ ἀκόμα. Τὸ ἄσμα μου θά-
ταν ἢ ἐπανόρθωσι πού σὲ παραγνώρισα κι ἀντὶ νὰ σκίψω
πάνω ἀπὸ τὲς αἰώνιες πηγές σου, ἐλότιστα τὸν ἑαυτό μου
μὲ τὸ φαρμάκι πού ἔχυνε μέσα μου ἡ δυσπιστία μου πρὸς
τὴ ζωή.

Ἐπανόρθωσι στὴν παραγνωρισθεῖσα ζωή, θὰ ἦταν τὸ
θερμὸ τραγοῦδι πού σοῦταζο, τραγοῦδι εὐγνωμοσύνης. Θὰ
ἔψαλλα, νύχτα καὶ μέρα, τοὺς πλατεῖς ὠκεανούς, μὲ τὸ μά-
γο βυθό τους· τὴ γαλανὴ Μεσόγειο, μὲ τὰ λευκὰ θαλασ-
σποῦλία· τοὺς τολμηροὺς θαλασσινοὺς, τὰ χρυσὰ στάχια
καὶ τοὺς εὐθυμοὺς θεριστές· τ' ἀμπέλια, τὲς ἐξοχές καὶ τὲς
ταβέρνες, θὰ τραγουδοῦσα τὸν ἄνδρα, τὴ γυναῖκα καὶ τὰ
παιδιά· τὴν πόλιν καὶ τὰ βουνά· τὰ ζῶα καὶ τὰ φυτά· θὰ
ὕμνοῦσα τὴν ἀγάπην, τὴ φιλίαν καὶ τὴν ἀφωσίωσιν τὸ τρα-
γοῦδι μου θὰ ἔκλεινε μέσα μου τὸ πᾶν, ἀπὸ τὸν ἥλιο ὡς
τὰ χαλίκια.

Λογάριαζα, ναί, νὰ πάρω τὰ βουνὰ καὶ τοὺς κάμπους,
καὶ συντροφευμένος ἀπὸ κιθάρα ἢ λύρα, νὰ ψάλλω τὴ ζωή.

Σήμερα ὅμως νιόθω πὼς τὸ τραγοῦδι μου εἶναι γραμ-
μένο νὰ μείνῃ μέσα μου. Πὼς τέτοιο εἶναι τὸ μεγαλεῖο σας,
Ζωὴ καὶ Φύση, πού τὰ χεῖλή μου εἶναι ἀνίκανα ν' ἀρθρώ-
σουν τίποτε τὸ ἄξιο γιὰ σᾶς. Καὶ τί θᾶταν ἔξ ἄλλου τὸ φτω-
χό μου τραγοῦδι, μπροστὰ σ' ἓνα ἀπαλὸ ψίθυρο φύλλων θά-
μου.

Τὸ τραγοῦδι σταματᾷ στὰ χεῖλή μου, ὅπως τὸ ποτῆρι
στὰ χεῖλή ἐκείνου πού ζητᾷ τὴ λήθη, ἀλλ' ὄχι ἀπ' τὸ ἀπρό-
οπτο νεφέλωμα μιᾶς βαρεῖας σκέψεως ἢ πικρᾶς ἀνάμνησης,

μὰ ἀπὸ τῆ συνείδησι τῆς ἀδυναμίας μου. Τὸ εἶναι μου ξεχειλίζει ἀπὸ αἰσθήματα, πάλαι ἡ καρδιά μου ἀπὸ συγκίνησι, δονεῖται τὸ κορμί μου ἀπὸ ὑπέροχους ρυθμοὺς—μὰ τὸ τραγοῦδι σταματᾷ στὰ χεῖλη μου.

Εἶμαι ὁ λάτρης ἐκεῖνος, ποὺ ἀδυνατεῖ νὰ πῇ ἄλλο ἀπὸ ἓνα κοινό, σ' ἀγαπῶ, ὁ μεθυσμένος ἀπὸ ἔρωτα ποὺ βρίσκεται στὴν ἀπόγνωσι, μὴ ξέροντας πῶς ἄλλοιῶς νὰ ἐκφράσῃ ὅλο τὸ ἄπειρο τῶν ἐπιθυμιῶν του καὶ τὸ ἅπληστο τῶν ποθῶν του ἀπὸ ἓνα ξηρό, σὲ θέλω.

Σὲ θέλω, ζωή, ποὺ ὁ ἥλιος θερμαίνει μὲ τὲς πυρές του ἀκτίνες, τῆς πορφυρίζει τὸ αἷμα, τῆς φέρνει τὴ λάμψη στὰ μάτια. Ὁλιε καὶ ζωή, εἰσθε γιὰ ν' ἄσθε γιὰ πάντα ἐνωμένα.

Σὲ ποθῶ, ζωή, φλόγα τοῦ Παντός, μέρα αἰώνια ποὺ λάμπεις σὲ νύχτα αἰώνια. Σὲ ἀγαπῶ, ζωή, φωνὴ κρουστάλλινη ποὺ ψάλλεις μέσα στὸν χρόνον, τὴ δόξα τοῦ Παντός.

Σὲ θέλω, ποθῶ, ἀγαπῶ. Αὐτὰ πειρᾶται νὰ ψελλίσει τὸ τραγοῦδι μου, αὐτὰ ἀναδίδουν ἡ χίλιες χορδὲς τῆς ἄφωνης λύρας μου κι ἡ ἄφωνη λύρα μου ἐκφράζει πειστικώτερα τὸν θαυμασμὸ τοῦ μαγεμένου μουσικοῦ τῆς πρὸς τὴ ζωή, μὲ τὴ σιωπὴ τῆς, παρὰ ἂν ἐπάσχιζε μανιασμένη ν' ἀφίσῃ περὶ τὲς ἄχαρες, μελωδίες.

Μὴν ἐξυμνεῖτε τὸ Πᾶν, τὴ στιγμὴ ποὺ τὸ Πᾶν μιλᾷ μέσα σας. Ἀκροασθεῖτε τὴν ὑπέροχην συμφωνία, ἀτάραχοι, δαμάζοντας τὴ συγκίνησί σας, στὴ στάσι, στὴν κίνησι ποὺ σᾶς βρῆκε ἡ συμφωνία, ἡ καπνίζατε κίνησι τὴν ὥρα, ἡ πίνατε, ἡ ρεμβάζατε. Μὴ διακόπτετε τὸν ὑπέροχον μουσουργό. Ἀργότερα μόνο, ἡχοι τῆς μαγικῆς ὁρχήστρας θ' ἀναστηθοῦν στὴ μνήμη σας. Οἱ ἡχοι αὐτοὶ θ' ἀποτελέσουν τὸ θέμα τῆς ἔμπνευσής σας.

Ἀλλὰ δὲν μ' ἀρκεῖ, τὸ τραγοῦδι μου, τὸ ἄφωνο τραγοῦδι μου, θέλω ἡ ζωὴ μου αὐτή, ν' ἀποτελέσει ὕμνον πρὸς τὴ ζωή, τὸ τραγοῦδι ποὺ τῆς ἀξίζει.

Θέλω αἴφνης, τὰ δάκτυλά μου ἀδελφικὰ νὰ χαϊδεύουν κάθε ἄνθος, ἡ τὰ χεῖλη μου περίπαθα νὰ φιλοῦν ἐκεῖνα τῆς καλῆς μου· θέλω τὸ βλέμμα μου σὰν μέλισσα νὰ βυθίζεται μέσα στὰ μάτια τῆς, ν' ἀπορροφᾷ ὅλη τους τὴ γλυκάδα.

Τρουβαροῦροι τῆς Μεσημβρίας, σεῖς ποὺ ἀπὸ πύργον σὲ πύργον, τραγουδοῦσατε κάτω ἀπὸ τὸν γαλάζιον οὐρανὸ καὶ τὴ σμαράγδινη ματιὰ τῆς δέσποινάς σας, καὶ σεῖς τυμπανιστὲς ἀτσίγγανοι, μνήσετέ με στὴν τέχνη σας, μεταδώσετέ μου τὴν ἄγρια ἢ τὴν γλυκειὰ σας λαχτάρᾳ τῆς ζωῆς.

Τὸ διάβα μου τὸ θέλω λαχτάρᾳ καὶ ὕμνον πρὸς τὴ

ζωή. Κάθε μου σκέψη, κάθε μου πράξη, νὰ τὴν πέρνει γιὰ σκοπὸ ὑψηλὸ κι ὑπέροχο.

Κι ὅταν ἀγαπῶ τὴ σάρκα, θέλω πάλι ἐσένα ν' ἀγαπῶ, ζωή. Κι ὅχι, ὕπουλα, σὰ σκλάβος νὰ τῆς ὑποτάσσομαι, γιὰ νὰ τὴν ἐμπαίξω λίγο ἀργότερα, ἢ ἀλαζονικὰ κηρύξω πὼς μαζὶ μὲ τὴν ἀπόλαυσί της, ἀνοιώσα φεῦ! τὴν ἀνατριχίλα τοῦ θανάτου ἢ ἐνεβάθυνα τὴν ἔννοιά του.

Ρόδινη σάρκα καὶ τρυφερή, ποὺ γι αὐτὴ ἀδιάκοπα κυλοῦν κύματα ζεστοῦ αἵματος, γιὰ νὰ τὴν ποτίσουν μὲ φλόγα καὶ τὴν μεθύσουν μ' ἐπιθυμίες, θὰ τὸ πιστέψει κανεὶς, πὼς γιὰ μακροὺς μακροὺς αἰῶνες, στάθηκες τὸ πτυστήρι ὧλων τῶν θλιβερῶν ἀνθρώπων ποὺ ἡ ἀνότητὴ ἀνθρωπότης ἐτίμησεν ὥς ὑποδείγματα τελειότητος καὶ πὼς ὁ καθένας τους ἀφῆκε ἐπάνω σου τὸ μολυσμένο του σάλιο;

Σάρκα ποὺ λάμπεις κι ἀκτινοβολεῖς, κήρυξε τὴν ἀπελευθέρωσί σου.

Θάθελα τὸ ἀδύναμο τραγοῦδι μου πρὸς τὴ ζωή, νὰ ὀρχιζε καὶ νὰ τέλειωνε μὲ τὸν ὕμνο τῆς σάρκας.

Γ. ΒΡΙΣΙΜΙΤΖΑΚΗΣ

ΤΟ ΕΠΙΘΗΜΑ - ΟΥΡΙ

Διαβάζοντας τὸ ἄρθρο τοῦ Δ. Καμπούρογλου γιὰ τὰ ἀκρωτήρια τῆς Ἀττικῆς *Μικρὸ καὶ Μεγάλο Καβούρι* μέσ' στὸ περιοδικὸ «Ναυτικὴ Ἑλλάς» εἶδα πὼς κάποιος φίλος του ἀντιφρονώντας πρὸς τὴν ἐτυμολογία ἀφτὴ λέει, πὼς ἡ παραγωγικὴ καταλ.-*οῦρι* στὴν Νέα Ἑλληνικὴ δὲ σημαίνει, λέει, *οὐρά*.

Ἰσια ἴσια τὸ *καβούρι*, ποὺ γίνεται ἀπὸ τὸ *παγούρι* (*πάγουρος*=ἀρχ. Ἑλλην. ὁ πεπηγυῖαν ἔχων τὴν *οὐράν*) ἔχει δέφτερο συνθετικὴν τὴν *οὐρά*, καθὼς εἶπαμε.

Ἀλλὰ ἐξὸν τὸ *παγούρι*, ἐξὸν τὸ ψάρι *μελανούρι*, ποὺ κι' ὁ ἴδιος ὁ φίλος τοῦ κ. Καμπούρογλου τὸ παραδέχεται (ὡς μοναδικὸ τάχα), ἔχουμε ἀκόμα τὸ *κουτσούρι*=ψάρι καὶ κορμὸς ἀμπελιοῦ, τὸ *τσιππούρι* (ὑποκορ. τοῦ *τσιππούρα*=ἵππουρις) τὸ ψάρι, (τὸ ἀρχικὸ *τσ* ἀπὸ τὸ ἄρθρο: *τση-ἵππουρας*, *τσοὶ ἵππουρες*) τὸ *λεφκούρι* (ὑποκ. τοῦ *λευκούρα* ποὺ ἔτσι θηλ. τὸ λένε στὸν Πόντο κ' εἶναι ὁ *λεύκουρος* τοῦ Ἡσίου), τὸ *παλιούρι*=ἀγκαθερὸ φυτὸ, δηλ.